

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ
«Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών»

I. Εισαγωγή

Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νσχ επανακαθορίζεται το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο που αφορά την αποστολή, την οργάνωση και τη λειτουργία της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.), το οποίο έως σήμερα ρυθμίζεται από τον καταργούμενο ν. 1645/1986 (ΦΕΚ Α' 132).

Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, με το προτεινόμενο Νσχ επιχειρείται η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός της Ε.Υ.Π. και των υποδομών της, ώστε να δύνатаι να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις στον τομέα της εθνικής ασφάλειας. Κύρια στόχευση του Νσχ αποτελεί η διαμόρφωση και εγγύηση ενός υψηλού και ποιοτικού επιπέδου ασφάλειας της χώρας, καθώς και η πλήρης διασφάλιση της νομιμότητας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη δράση της Ε.Υ.Π. μέσα από θεσμικές διαδικασίες διαφάνειας και ελέγχου (βλ. σχετικώς σελ. 2 της Αιτιολογικής Έκθεσης).

Οι σημαντικότερες ρυθμίσεις που εισάγονται με τις διατάξεις του υπό ψήφιση Νσχ είναι οι εξής:

- Προβλέπεται η υπαγωγή της Ε.Υ.Π. στον Υπουργό Εσωτερικών, ο οποίος καθίσταται αρμόδιος για τον καθορισμό της δράσης της στο πλαίσιο των εθνικών προτεραιοτήτων της κυβερνητικής πολιτικής (άρθρο 1 του Νσχ).
- Επαναπροσδιορίζεται η αποστολή της Υπηρεσίας (άρθρο 2 του Νσχ) και διευρύνονται οι αρμοδιότητές της. Μεταξύ άλλων, η Ε.Υ.Π. συλλέγει και επεξεργάζεται πληροφορίες σχετικώς με τη δράση τρομοκρατικών οργανώ-

σεων ή άλλων ομάδων οργανωμένου εγκλήματος στους τομείς της παράνομης διακίνησης ανθρώπων, ανθρώπινων μελών, όπλων, ναρκωτικών ή άλλων απαγορευμένων ουσιών, ιδίως πυρηνικών, ραδιοβιολογικών και χημικών, καθώς και για θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Συνεργάζεται με τη Διακλαδική Διεύθυνση Στρατιωτικών Πληροφοριών και τις υπηρεσίες πληροφοριών των Επιτελείων για θέματα της αρμοδιότητάς τους, παρέχει στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και στα αρμόδια για την αντιμετώπιση κρίσεων συλλογικά όργανα πληροφοριακή υποστήριξη και συνεργάζεται με τις αντίστοιχες υπηρεσίες άλλων χωρών και διεθνών οργανισμών. Περαιτέρω, ως Τεχνικής Φύσεως Αρχή Ασφαλείας Πληροφοριών (INFOSEC) μεριμνά για την ασφάλεια των εθνικών επικοινωνιών και των συστημάτων τεχνολογίας πληροφοριών καθώς και για την πιστοποίηση του διαβαθμισμένου υλικού των εθνικών επικοινωνιών. Επίσης, ορίζεται ως Εθνική Αρχή Αντιμετώπισης Ηλεκτρονικών Επιθέσεων, η οποία μεριμνά για την πρόληψη και τη στατική και ενεργητική αντιμετώπιση ηλεκτρονικών επιθέσεων κατά δικτύων επικοινωνιών, εγκαταστάσεων αποθήκευσης πληροφοριών και συστημάτων πληροφορικής (άρθρο 4 του Νοχ).

- Επανακαθορίζεται η συγκρότηση της Υπηρεσίας, στην οποία λειτουργεί Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ενώ συνιστάται Υπηρεσία Ιστορικού Αρχείου, η οποία υπάγεται απευθείας στον Διοικητή της (άρθρο 3 του Νοχ).

- Προβλέπεται η απόσπαση στην Ε.Υ.Π. ενός εισαγγελικού λειτουργού με καθήκον του ιδίως τον έλεγχο της νομιμότητας των ειδικών μορφών επιχειρησιακής δράσης της που αφορούν θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η εν λόγω απόσπαση πραγματοποιείται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει την τριετία (άρθρο 5 του Νοχ).

- Θεσπίζεται υποχρέωση των δημόσιων υπηρεσιών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των δημόσιων επιχειρήσεων, των ελεγχόμενων ή εποπτευόμενων από το Δημόσιο νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους να παρέχουν στην Ε.Υ.Π. κάθε πληροφορία, στοιχείο ή συνδρομή για την εκπλήρωση της αποστολής της τηρώντας το απόρρητο της επικοινωνίας, του περιεχομένου του αιτήματος και των στοιχείων του επιληφθέντος προσωπικού (άρθρο 6 του Νοχ).

- Συνιστάται Συντονιστικό Συμβούλιο Διαχείρισης Πληροφοριών σε επίπεδο Υπουργών το οποίο, σε περιπτώσεις σοβαρών εγκληματικών ενεργειών, απειλών ή συμβάντων που πλήττουν ή είναι δυνατόν να επηρεάσουν την ασφάλεια της χώρας ή τις διεθνείς και διμερείς σχέσεις με άλλες χώρες,

προβαίνει σε εκτιμήσεις των σχετικών πληροφοριών, παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες στους αρμόδιους φορείς και χαράσσει την επικοινωνιακή τακτική για τη διαχείρισή τους (άρθρο 7 του Νοσχ).

- Επανακαθορίζονται η συγκρότηση και οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Πληροφοριών της Ε.Υ.Π. (άρθρο 8 του Νοσχ).

- Προβλέπεται η δυνατότητα στελέχωσης της Υπηρεσίας με τεχνικό ή βοηθητικό προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου και η δυνατότητα ένταξης σε αυτήν αξιωματικών και του Πυροσβεστικού Σώματος (άρθρο 10 του Νοσχ).

- Θεσπίζεται ιδιαίτερο καθήκον εχεμύθειας για το κάθε κατηγορίας προσωπικό της Ε.Υ.Π. σχετικώς με έγγραφα, πληροφορίες και στοιχεία τα οποία περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, το οποίο ισχύει και μετά την αποχώρησή τους από την υπηρεσία για όσο χρόνο διαρκεί η διαβάθμιση των ως άνω εγγράφων, πληροφοριών και στοιχείων. Επίσης, προβλέπεται ως ιδιώνυμο αδίκημα η με οποιονδήποτε τρόπο δημοσιοποίηση διαβαθμισμένων εγγράφων ή στοιχείων που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού και τον εξοπλισμό της Ε.Υ.Π., καθώς και η παραβίαση του καθήκοντος εχεμύθειας ή τήρησης του απορρήτου. Περαιτέρω, εισάγεται εξαίρεση της Ε.Υ.Π. από την υποχρέωση γνωστοποίησης πληροφοριών ή στοιχείων σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες και νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου εφόσον ο Διοικητής της κρίνει ότι η δημοσιοποίησή τους βλάπτει το δημόσιο συμφέρον (άρθρο 14 του Νοσχ).

- Παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εσωτερικών να εκδίδει με απόφασή του ειδικό κανονισμό για την παροχή υπηρεσιών και τη διενέργεια προμηθειών που αφορούν τον εξοπλισμό της Ε.Υ.Π. στην περίπτωση που χαρακτηρίζονται ως απόρρητες ή αφορούν την προστασία ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας της Χώρας ή των οποίων η σύναψη και εκτέλεση πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφάλειας συμφώνως προς το άρθρο 1 παρ. 5 περ. II εδ. γ', δ' και ε' του ν. 2286/1995 (ΦΕΚ Α')

II. Παρατηρήσεις επί των επιμέρους άρθρων του Νοσχ

1. Επί του άρθρου 5 παρ. 1 στοιχ. 6'

Δια του στοιχ. β' της παρ.1 του άρθρου 5 του υπό ψήφιση Νοσχ προτείνεται η διενέργεια από το προσωπικό της Ε.Υ.Π., κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, της άρσης του απορρήτου επιστολών και τηλεφωνικής ή άλλης επικοινωνίας κατόπιν διάταξης εισαγγελικού λειτουργού αποσπασμέ-

νου στην Ε.Υ.Π., η οποία εγκρίνεται από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 3115/2003.

Η υπό ψήφιση διάταξη συνιστά εκτελεστικό νόμο του άρθρου 19 παρ.1 εδ. β' του Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει το απόρρητο της ανταπόκρισης και επικοινωνίας υπό την επιφύλαξη του νόμου. Επειδή πρόκειται για νόμο που περιέχει διατάξεις επιβάλλουσες περιορισμούς στο απόρρητο της επικοινωνίας, προβλέπεται η παρέμβαση δικαστικής αρχής –εν προκειμένω της εισαγγελικής και, μάλιστα, υπό την πρόσθετη εγγύηση της έγκρισης του εισαγγελέα Εφετών– ως προς τη λήψη της σχετικής με την άρση του απορρήτου απόφασης για σκοπούς σχετικούς με την εθνική ασφάλεια. Αυτονόητο είναι ότι, κατ' εφαρμογή των γενικών κριτηρίων της σαφήνειας και του σεβασμού της αρχής της αναλογικότητας, πρόκειται για συγκεκριμένες αξιόποινες πράξεις όπως αυτές προβλέπονται στις σχετικές ποινικές διατάξεις και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες και την αποστολή της Ε.Υ.Π., όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 2 και 4 του υπό ψήφιση Νσχ, για τον σχεδιασμό ή τη διακρίβωση των οποίων θα επιτρέπεται η άρση του απορρήτου. Θα πρέπει, επίσης, να προβλέπεται η καταστροφή των σχετικών πληροφοριών αν αυτές κρίνονται άσχετες με τον ανωτέρω σκοπό. Στην περίπτωση, εξ άλλου, που οι πληροφορίες αφορούν άλλη αξιόποινη πράξη η οποία δεν ανήκει στον κατάλογο των πράξεων που αφορούν την εθνική ασφάλεια, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να καθορισθούν κριτήρια βάσει των οποίων θα επιτρέπεται η διαβίβαση των πληροφοριών.

Επί του άρθρου 5 παρ. 1 στοιχ. γ'

Δια του στοιχ. γ' της παρ.1 του άρθρου 5 του υπό ψήφιση Νσχ προτείνεται να μπορεί το προσωπικό της Ε.Υ.Π. να συλλέγει πληροφορίες για θέματα εθνικής ασφάλειας στο πλαίσιο της αποστολής της, σύμφωνα με το άρθρο 2 του υπό ψήφιση Νσχ, με διείσδυση ύστερα από εντολή του διοικητή της Ε.Υ.Π. και έγκριση του ασκούντος την εποπτεία Εισαγγελέα. Ο όρος «διείσδυση» απαντά στον ΚΠΔ (άρθρο 253Α), όπου γίνεται λόγος για «ανακριτική διείσδυση» ως ανακριτική πράξη για την εξάρθρωση εγκληματικής οργάνωσης και για το περιεχόμενο της οποίας παραπέμπει στο άρθρο 28 ν. 3459/2006 (Κώδικας Νόμων για τα Ναρκωτικά) και στο άρθρο 5 παρ. 1 ν. 2713/1999 (Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας). Αυτές οι διατάξεις προβλέπουν ως λόγο άρσης του αδικού την εμφάνιση αστυνομικών ή άλλων αρμόδιων υπαλλήλων ως συμμετόχων σε συγκεκριμένες διερευνώμενες αξιόποινες πράξεις με σκοπό τη σύλληψη ή την «ανακάλυψη» προσώπου που εμπλέκεται σε αυτές. Η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει ως σκοπό της διείσδυσης τη συλλογή πληροφοριών, χωρίς όμως να

προσδιορίζει ειδικότερα το περιεχόμενο της έννοιας. Συνεπώς, θα ήταν σκόπιμο, προς αποφυγή σύγχυσης, είτε να προσδιορισθεί σε ποιες ενέργειες συνίσταται η έννοια της «διείσδυσης» είτε να γίνει χρήση άλλου καταλληλότερου, όρου, όπως, π.χ., «κεκαλυμμένη δράση».

Αθήνα, 11.2.2008

Οι εισηγητές
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επιστημονική Συνεργάτης
Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Ευρωπαϊκών Μελετών
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Επ. Καθηγητής
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών